

РОЗВИТОК СИСТЕМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ В УКРАЇНІ: НОВІ ВИКЛИКИ

Система сільськогосподарської консультації в Україні має багаторічну історію. Правові засади здійснення сільськогосподарської дорадчої діяльності в Україні визначає Закон України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність», прийнятий Верховною Радою України 17 червня 2004 р. Відповідно до цього закону, сільськогосподарська дорадча діяльність — це сукупність дій та заходів, спрямованих на задоволення потреб особистих селянських та фермерських господарств, господарських товариств, інших сільськогосподарських підприємств усіх форм власності і господарювання, а також сільського населення у підвищенні рівня знань та вдосконаленні практичних навичок прибуткового ведення господарства.

23.05.12 р. Кабінет Міністрів України прийняв розпорядження «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції формування державної системи сільськогосподарського дорадництва на період до 2015 року». Згідно з цим урядовим документом, передбачається забезпечення виконання завдань у формуванні ефективної державної системи сільськогосподарського дорадництва в Україні протягом 2012–2015 років як дієвого інструмента впровадження державної аграрної політики, забезпечення інноваційного розвитку сільського господарства та сільських територій, подолання бідності на селі шляхом ведення просвітницької діяльності та надання соціально спрямованих дорадчих послуг сільськогосподарським товаровиробникам і сільському населенню з метою підвищення рівня знань та вдосконалення практичних навичок прибуткового ведення сільськогосподарської та пов'язаної з нею діяльності.

Нові виклики та перспективи розвитку сільськогосподарського консультування в Україні пов'язані з євроінтеграційними процесами. У Регламенті № 73/2009 Ради Європейського Союзу «Про заснування спільних правил для схем прямої підтримки фермерів у рамках Спільної сільськогосподарської політики і про заснування деяких схем підтримки для фермерів» чітко записано: кожна країна-член ЄС повинна мати систему консультування фермерів, тобто, дорадництва. В Угоді про Асоціацію Україна – ЄС йому відводиться особливе місце. Зокрема у статті 404 зазначається, що сторони зобов'язуються всіляко сприяти розвитку дорадництва і все робити для того, аби воно стало доступним для кожного фермерського та особистого селянського господарства.

Аналіз розвитку дорадництва в Європі свідчить, що загальної європейської моделі як такої не існує. Наприклад, німецька модель зорієнтована переважно або на аграрні палати або на приватний бізнес. Данська модель дорадчої служби працює через об'єднання фермерів. Польська та французька моделі побудовані на державному дорадництві. Якщо для французів це традиційна система, яка реалізується через аграрні палати, то в Польщі це виключно державні структури. І, як показує практика, для країн з перехідною економікою найприйнятнішою є модель, коли є державний осередок і він фінансується за рахунок бюджетів різних рівнів. Суб'єкти сільськогосподарського консультування мають отримувати за свою статутну діяльність цільову дотацію з державного бюджету.

Оскільки суб'єкти сільськогосподарського консультування є юридичними особами, вони можуть вести самостійну фінансову політику і здійснювати господарську діяльність у сфері:

1) ведення фінансової документації суб'єктам господарської діяльності у сільському господарстві; діяльності, пропагандуючої фермерські господарства, особливо агротуристичні або екологічні, організації підготовчих курсів; здійснення видавничої, поліграфічної, лабораторної, готельної діяльності тощо;

2) використання приміщень і других видів активів;

3) організації ярмарок, виставок, шоу, конференцій та інших подій, що розповсюджують сільськогосподарські знання, нові виробничі технології;

4) проведення розробок оцінки інвестиційних можливостей фермерських господарств, аналізів економічних, фінансових і технологічних розробок;

5) заповнення заявок або інших документів, необхідних для прохання про виділення фінансової допомоги або часткового фінансування із засобів фондів Євросоюзу або інших вітчизняних або зарубіжних закладів.

Отже, сільськогосподарське дорадництво має стати в Україні соціально зорієтованим бізнесом, тому державна підтримка цієї інституції є необхідною, але не достатньою умовою її ефективного розвитку.